

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

Caput VII. De Passionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

Ultimum sacrificii genus dicebatur hostia pacifica, & offerebatur ex debito beneficii, vel accepti vel accipiendi. Mors quoque nobis præbet occasionem opportunam talis sacrificii: quanta enim est ingratitude, si homo Christianus egrederetur ex hoc mundo, quin prius tot acceptorum beneficiorum Auctori gratum animum testaretur! Revoca igitur in memoriam numerum, naturam, & pretium Gratiarum, quas accepisti à Domino tuo, & tam prodigiosa liberalitate quasi in admirationem raptus, quære ex te ipso, *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* & dic generosè cum Propheta, *Calicem salutaris accipiam*, bibam, & exhauriam illum à Domino mihi paratum & oblatum. Utinam mille vitas haberem, quas tibi offerrem pro innumeris beneficiis, quibus me cumulasti, ô Deus infinitè bonus! has tibi consecrarem omnes, qui pro me tuam immolasti: unam habeo vitam, & quidem à Te, ô Deus, tua est infinitis ex titulis; sed etsi mea esset, hanc tibi offerrem, & offero lubens, ut aliquatenus satisfaciam debitis meis erga Te infinitis: ascendat ad Te hoc sacrificium in odorem suavitatis, & me tibi immolatum suscipe, Deus meus, Vita mea, Beatitudo mea!

CAPUT VII.

De Passionibus.

OMnis motus appetitus sensitivi à S. Thoma & aliis passio dicitur, præcipuè ille, qui in defectum sonat; hinc passio definitur: motus seu affectus appetitus sensitivi ex apprehensione seu imaginatione boni vel mali, cum peculiari atque insolita commotione ac mutatione in corpore, præsertim sanguinis in corde & pectore, atque etiam plerumque in vultu, qui propterea dici solet index animæ. Duplex enim ex alibi dictis distinguitur in homine appetitus, sensitivus nempe, qui consistit in quibusdam actibus necessariis complacentiæ aut displicentiæ cum illis insolitis commotionibus corporis: & appetitus rationalis, qui sumitur pro actibus voluntatis liberis.

Etsi autem omnes passiones motionem aliquam in corpore pariant, aliæ tamen jucundam, aliæ injucundam causant; quia aliæ motionem minùs, aliæ magis à natura alienam afferunt: magis quidem, ut dolor & tristitia, quæ contractionem in corde pariunt: minùs verò, ut delectatio & læritia, quæ dilatationem cordis efficiunt; est enim magis consentaneum naturæ dilatarì, quàm contrahi, præsertim in corde: per dilatationem enim, quæ lætam animæ cogitationem sequitur, spiritus animales toto corpore erumpunt, & ita commoventur, ut homo sentiat, se quodammodo reviviscere, & dulcem quandam respirationis, aut vitæ libertatem nancisci: per contractionem verò, dum tristatur anima, spiritus minori in copia emittuntur, cor palpitât lentius, sanguis minùs calet in arteriis, frigescunt extremæ corporis partes, pallêt vultus &c.

Passiones dividuntur in concupiscibiles, & irascibiles: priores dicuntur ferri in objectum præcisè ut bonum vel malum sensibile; posteriores verò in objectum, ut bonum vel malum sensibile, sed arduum & difficile. Concupiscibiles & irascibiles nomen suum desumunt à duabus præcipuis passionibus, concupiscentia scilicet, & ira. Numerantur à S. Thoma passiones undecim:

K k k

sex

sex ex concupiscibili, nempe amor, odium, desiderium, fuga, gaudium, & tristitia: ex irascibili quinque, scilicet spes, desperatio, timor, audacia, ira.

Amor est actus appetitus sensitivi, quo homo in bonum sensibile fertur; motus itaque animæ cum spirituum & sanguinis agitatione conjunctus, quo in rem, ut nobis bonam & commodam, nitimur, Amor dicitur. Odium verò seu aversio dici potest motus, quo animus à re, ut nobis noxia aut molesta, alienatur. Desiderium est passio, quâ homo fertur in bonum absens: si motus ille sit appetitus sensitivi, dicitur concupiscentia; si sit appetitus rationalis, dicitur desiderium. Fuga est passio, quâ malum præcisè ut absens, sive futurum sit, necne, aversamur: si malum illud sit difficulter vitabile, passio illa Timor appellatur. Gaudium est actus quidam animæ, seu sensatio jucunda, ex præsentia & possessione boni orta. Tristitia est contraria sensatio, seu actus ex præsentia mali natus. Spes est passio seu actus, quo homo fertur in bonum sensibile futurum, arduum quidem, quod tamen potest obtineri. Desperatio est passio, quâ homo recedit à prosecutione boni, considerati tanquam impossibilis. Audacia est passio, quâ homo neglecto imminenti periculo constanter aggreditur aliquid difficile, ut bono optato fruatur. Ira tandem est passio, quâ prouimus in odium & vindictam de accepta injuria.

Stoici asseruere, eum, qui sapiens est, debere animi passionibus omni ex parte vacare, indignum scilicet judicantes hominem sapiente perturbationibus concuti, cum hæ animi morbi sint. Platonici autem & Peripatetici contrariam partem secuti sunt, asserentes non posse hominem quantumlibet sapientem passionibus omnino vacare. Sed quæcunque Stoicorum mens fuerit, negari non debet, passionem cadere etiam in eos, qui veræ sapientiæ, & magnarum virtutum ornamentis præditi sunt; cum illæ naturaliter obveniant, sique ratione ipsas moderemur, ad virtutum officia possint revocari, & ex illis possit homo laudem & præmium mereri. *Cupunt, inquit S. Aug. timent, latantur, & boni & mali; sed illi bene, isti male: sicut hominibus seu recta seu perversa voluntas est.* Ut ut sit, Christiani præcipue Philosophi est, utpote veræ sapientiæ studiosi, veras virtutes assequi, vitia fugere, passionem regere & moderari: Vera enim sapientia, ut rectè ait Justinus Martyr, est sapientia Christiana, quam ab increata & incarnata Sapientia accepimus & profiteamur.

CAPUT ULTIMUM.

*Ubi locorum in Mundo doceatur verus Dei cultus,
& recta ad felicitatem via?*

AD initium hujus operis proposuimus nobis contemplationem Mundi aspectabilis, ut illius Auctorem Deum ex suis operibus cognoscamus, tum colamus, ac denique in eo veluti fine ac felicitate nostra quiescamus. *Hoc est enim omnis hominis,* quamvis non omnis homo Deum suum condignè colat, & qui non condignè colit, à fine suo aberrat. Deum esse, & esse felicitatem nostram ostendimus: ubi autem inter tot Nationes & Religiones diversas condignè colatur, satis quidem insinuavimus, non tamen ex professo tractavimus. Hæc materia tractari solet Theologicè; at cum interveniat cognitio naturalis, quâ